

Nota

Amsterdam, 2 mei 2023

Standpunt raadplegen UBO-register - zonder toegang

Op 27 september 2020 is het UBO-register in Nederland in werking getreden. UBO staat voor Ultimate Beneficial Owner, ofwel de uiteindelijke belanghebbenden van een bedrijf of instelling. Ondernemingen en instellingen hadden gedurende de overgangsfase van 18 maanden tot 27 maart 2022 de tijd om zich te registeren. Deze overgangsfase was door eerdere problemen verlengd tot en met eind december 2022. De betaalinstanties zijn actief betrokken bij het UBO-register door deelname aan de Gebruikersraad UBO-register¹ door de VBIN.

Een betaalinstantie heeft de verplichting om een klantonderzoek (Know Your Customer – KYC) te doen. Het aanleveren van de vereiste cliëntinformatie staat hierbij buiten kijf. Dit is de verplichting welke volgt uit artikel 4 lid 1, Wwft. In sommige gevallen is een verscherpt klantenonderzoek nodig indien er sprake kan zijn van bepaalde integriteitsrisico's. De instantie bepaalt zelf haar risicobeleid. De betaalinstantie moet hierbij zelf de UBO's van haar (toekomstige) klant in kaart brengen en mag hierbij nadrukkelijk niet vertrouwen op de inhoud van het UBO-register.

De verplichting tot het raadplegen van het UBO-register, om zo 'vast te stellen' of de UBO's van de cliënt juist zijn ingeschreven, volgt uit artikel 4 lid 2 Wwft. Echter, inmiddels is geconstateerd dat het UBO-register mogelijk niet in overeenstemming is met Europese privacywetgeving en is de toegang tot het UBO-register door het Ministerie van Financiën afgesloten. Er is nog geen zicht op wanneer betaaldienstverleners, waaronder betaalinstanties en elektronisch geldinstellingen ("betaalinstanties") het UBO-register weer kunnen raadplegen. In haar Kamerbrief² van januari 2023 geeft Minister van Financiën mevrouw Kaag aan te verwachten dat "de toegang voor [grootbanken] relatief snel kan worden hersteld", voor overige instanties is toegang echter "complex". Ook de prospect zelf kan nu geen uittreksel van de eigen UBO-registratie raadplegen of downloaden.

Het raadplegen van het UBO-register is een verplichting voor financiële instanties, echter is het momenteel onmogelijk hieraan te voldoen. Als tussenoplossing heeft het Ministerie van Financiën eerder gecommuniceerd dat instanties, naast hun eigen onderzoek, genoeg kunnen nemen met de bevestigingsmail van de Kamer van Koophandel. Deze werkwijze is, mede door de duur van de afsluiting, inmiddels niet meer praktisch uitvoerbaar. Daarbij bevat deze bevestigingsmail geen inhoudelijke UBO-gegevens en levert daarbij dus geen inhoudelijke informatie. De handhaving op de inschrijvingsverplichting is geen taak van de financiële instantie maar van de overheid zelf.

¹ Gebruikersraad UBO register (geïnitieerd door Ministerie van Financiën) is een platform voor de grotere gebruikers om ervaringen te delen over de werking en het gebruikersgemak. Daarnaast biedt het de ministeries de gelegenheid om relevante informatie over ontwikkelingen rond het register te delen

² <https://open.overheid.nl/documenten/ronl-6e4efaa52fc5cd8e0680a951602f0fab1c06df19/pdf>

De tijdelijke uitleg van het Ministerie van Financiën rondom deze verplichting heeft geen juridische basis en heeft dermate verstrekende gevolgen op betaalinstanties (en de rest van de sector) dat de VBIN en Betaalvereniging Nederland zich geroepen voelen hun standpunt publiekelijk kenbaar te maken.

“Betaalinstanties kunnen risico gebaseerd een nieuwe zakelijke relatie aangaan zonder onderzoek naar het UBO-register; totdat de toegang is hersteld”

Vanuit de betaalinstanties heeft de VBIN vóór de implementatie van de wetgeving reeds haar zorgen geuit over de verwachte werkbaarheid en effectiviteit van het UBO-register. Ook tijdens de implementatie heeft dit veel problemen opgeleverd.